

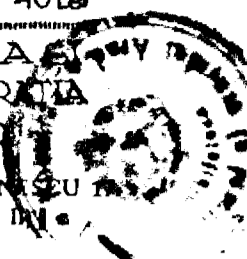
Voința Poporului

ORGAN AL „LIGEI APĂRĂRII NAȚIONALE CREȘTINE“

ABONAMENTUL
Pe un an 460 Lei
Pe jumătate an 80 Lei
Pe trei luni 40 Lei

REDAȚIA
ADMINISTRAȚIA
ARAD

STRADA EMILIEI
(Etajul I)

Anul IV. — N-rul 19—20

APARE SĂPTĂMĂNAL SUB CONDUCEREA UNUI COMITET

Arad, Duminică 20 Iunie 1926

De ce se prăpădesc pădurile în Munții Apuseni

Țăranii săraci, neprofitând nici ocazional măcar, din vânzarea pădurilor, ai căror tributari vecinic rămân prin plățirea de biruri și pedepse grele, nu pot înțelege importanța lor. — Cum se vând pădurile; cazul dela Hălmăgel (jud. Arad); sătenii prin revoltă încearcă să-și apere interesele față de firma Klein B. Vilmos, care e silită să-și repare întru-câtva vinovația.

Hălmăgiu, 17 Iunie

În legătură cu primejdia ce amenință ținuturile muntoase prin despădurirea lor, am susținut totdeauna că țăranii nu pot înțelege importanța pădurilor, fiindcă prea puțin profită de pe urma exploatarea lor, care se fac totdeauna de către streini, — țăranii rămânând vecinic simplii tributari ai pădurilor prin plățirea de biruri și amenzi grele. (Vezi broșura „Aspecte din Munții Apuseni“, Biblioteca Sămănătorul, Arad și art. din Cuvântul, Voința Poporului, Tribuna Nouă, Libertatea, Cultura Poporului, Carpații etc)

Omul sărac de aici consideră lemnul de foc un dar al naturii, la fel cu apa și aerul. Pășunea săracă de prin golurile pădurei și viroagele destelenite primitiv cu sapa, sunt singurele bogății, la care nu râvnește streinul, căci superbele masive păduroase, chiar și atunci când formează proprietatea lor în composesorate, — ajung pe mâinile streinilor, fără ca dânșii să aibă vre-un folos real din ele.

Mentru paza pădurei se plătesc biruri, dar mai grele sunt amenziile de pe urma contravențiilor silvice, cari au devenit sistem, pe care se bazează atâtea existențe din angrenajul nostru administrativ. Pădurea înăbușe pășunea și petecul de teren de cultură, amenințând, deci, resursele imediate de trai. *Asfel, de prezent în ținuturile muntoase, pădurea este cel mai mare dușman al țăranului nevoiaș.*

Dușmanului i se răspunde cu dușmănie și pentru aceasta avem de înregistrat cazuri, când țăranul chiar nesilit de nevoi, dă drumul vitelor în tăieturile proaspete, aprinde pădurea, smulge plantațiile, cu un cuvânt tinde pe orice cale la distrugerea pădurilor.

Un caz recent de aici.

Asociația de turism „La drum“ din Arad, proiectând clădirea unui han pe muntele Găina, pentru a avea cât mai curând o împrejurime reîmpădurită, a solicitat în primăvară trimiterea a lor 20.000 pueți de brad spre plantare; organele silvice urmând să continue plantarea întregii regiuni despădurite azi.

Descinzând acum la tața locului, am putut constata atâtea doar, că plantarea se făcuse la timp, — cu concursul jandarmeriei —, dar că-

teva zile mai târziu, indivizi necunoscuți, smulseseră brădetul, distrugând astfel plantația. Fără comentariu.

Cum se cumpără pădurile.

În anul 1916 comuna Hălmăgel mai avea un colț de pădure, vre-o 180 de jugh. nevândută. Firma Milko din Seghedin prin misitul Stern, vrea s'o cumpere. Barbații erau duși în război, atotputernic în comună era notarul Russz Béla, care teroriza pe cei rămași acasă, trimițând la muncă (corvadă) militară, după bun plac pe cine îi plăcea. Așa s'a putut cumpăra pădurea cu prețul de 68.000 coroane cu termenul de exploatare de doi ani.

În anul 1918 izbucnind revoluția cu urmările ei, Milko rămase în Ungaria, iar firma Klein B. Vilmos din Arad se dă drept proprietar al pădurei. În 1922 deși contractul expirase de patru ani, firma se tot ține de pădure, mai face o învoială cu sătenii promițându-le 500 mii de lei, deși expertul o prețuise la 800.000 lei. Cu toate că situația nu era deplin clarificată, firma începe exploatarea pădurei în toamna anului 1924.

Revolta din 8 Decembrie 1924.

În disperarea lor, după ce fără rezultat somaseră firma să înceteze exploatarea, fără rezultat sesizaseră autoritățile, — vre-o sută țărani pornesc la pădure, alungă muncitorii și distrug calea ferată industrială.

Acum firma, reclamă autoritățile și cu deplin succes; căci din procesul verbal dresat cu rebelii în 14 Decembrie, reiese că Prefectura jud. Arad trimisese la fața locului, să ancheteze, pe primnotarul Aron Petruțiu, iar Dir. IX. Reg. Silvică pe inspectorul de control C. Apostolescu. Tot din procesul verbal reiese că firma Klein mai oferă 500.000 lei în prețul pădurei. *Oamenii au fost sfătuiți să se mulțumească cu atâtea, altcum voe fi urmăriți pentru rebeliune. Pădurea se evoluiază acum la 2 milioane lei.*

Cu cât s'a ales comuna de pe urma vinderii pădurii.

1. Vânzarea din 1916 a rezultat 68.000 de coroane, depuse la perceptorat, schimbate în lei 34.000 se atla tot în depozit.

4. Invoiala suspectă din 1922 lei 500.000, cea din 1924, lei 500.000.

Din suma de un milion s-a reținut de către Cassa pădurilor, în contul replantării lei 215.000.

Din suma de 785.000 s'au reținut lei 108.000 impozit agricol.

Din suma de lei 677.000 s-au reținut toate impozitele către stat și comună și s-a mai croit și o pedeapsă de lei 130.000 pentru că nu se anunțase la timp vânzarea, pedeapsă care probabil lise va ierta, neputându-se dovedirea voință.

Sumele ajunse în mâinile oamenilor, nu se pot constata ușor, căci ele diteră dela persoană la persoană. La nici un caz, ele nu sunt cu mult mai însemnate decât sumele ce se plătesc anual în pedepse și cheltueli de pază ale pădurii.

Acum, când ne gândim că o vânzare de pădure o face abia a doua ori a treia generație, ne putem da seama, ce neînsemnat folos aduce o pădure comunei.

Singurii, cari profită sunt exploatareii, iar cecece ne doare mai mult, e că îi cunoaștem cine sunt, — sunt acei streini cari au mai puține legături sufletești cu țara care le dă totul: bogăția noastră de păduri și brațele de robi ale țăranilor.

Să se sisteze exploatarea acolo unde din orice motive reîmpădurirea munților este în primejdie.

Între împrejurările date toate intențiunile bune ale Statului și tot devotamentul corpului silvic pentru reîmpădurirea munților se zădărnicesc de crasa inconștiență a populației, provenită mai cu seamă din motivele amintite. Ne lipsește conștiința forestieră și cei mai mari dușmani cari împiedică dezvoltarea acesteia, sunt exploatareii vicleni, veniți din toată lumea.

De aceea o singură soluție rămâne pentru prezent: *să se sisteze imediat exploatarea acolo, unde din orice motive reîmpădurirea munților este primejduită.*

Traian Mager, prof.

Uzinele Comunale ale orașului Arad

Dela dl Emeric Zador până la dl Camil Kaufmann

Din motive bine înțelese, presa locală, aceea care se menține încă dăătoare de ton aici, — a neglijat totdeauna chestiunea Uzinelor Comunale, problemă care privește mai de aproape existența noastră a orașenilor.

Am suportate mizeriile apei insuficiente și de proastă calitate, comunicație de tramvai de poamină, serviciu de gaz aproape inexistent, — toate scumpindu-se excesiv și totuși bilanțul uzinelor încheiându-se an de an cu deficite de zeci de milioane.

Până bine de curând gazul se extrăgea din esență lemnoasă. Tuburile apeductului înecate de mangan și oxid de fer, serveau cele mai de multe ori în loc de apă, un tel de zeamă roșie. Canalizația trebuia lărgită, în care scop se cerea — după sistemul vechiu — un nou împrumut de vre-o 30 milioane, către cele 30 milioane datorie, ce încărcă gestiunea uzinelor. Singur exercițiul dela 1 Ianuarie până la 30 Iunie 1924, arăta un deficit de 1,800.000 Lei, — spre norocul nostru, ultimul.

Cineva, se instalase de tot bine acolo și-și bătea joc de interesele cetățenilor într'un mod cât se poate de obraznic.

Aceasta era situația Uzinelor Comunale, ajunsă în pragul falimentului, la 1 Iulie 1924, când fostul director al acestora, dl

Emeric Zador, forțat să-și dea dimisia, predă conducerea Uzinelor dlui Emil Kaufmann, actualului director.

Nu voim să aducem elogiul nimănui pentru munca bine retribuită, — ținem însă în interesul adevărului, mai cu seamă acum când înțelegem că se urzesc intrigi contra actualei direcțiuni, să descoperim anumite tapte, din care fiecare să-și facă opinia sa.

Trebue să constatăm că noul director, dl Camil Kaufmann, german după tată și român după mamă, prin iscusința și energia sa de muncă, a oprit singur gestiunea Uzinelor Comunale dela falimentul sigur, realizând dela întâiul exercițiu începând și până în prezent, beneficii considerabile.

Fără noul împrumut proiectat, numai și numai din beneficiile realizate, s'au transformat în întregime Uzinele de apă și s-a făcut o reparație generală fabricii de gaz, adăugându-i-se cupatoare nouă, — în care azi se fabrică gazul de înaltă calorie, exclusiv din cărbune.

Pentru că să se observe terenurile de exploatare suspecte ale vechii direcțiuni, trebue să mai facem următoarea paralelă.

Vechii direcțiuni îi trebuiau lunar circa 100 vagoane lemne, până când azi pe un an întreg ajung 140 vagoane.

La uzinele de apă se fac azi

câte 16.000 Lei economii, față de trecut.

Pentru locomotivele tramvaiului se plătește înainte 240.000 Lei, chirie la an, — azi avem cumpărate tot din excedente, două locomotive, iar pentru a treia se plătește 20.000 Lei chirie la an.

Am amintit în trecut câteva cifre edificatoare și ținem să atragem din acest prilej atenția on. public asupra manoperelor vechi cărdașii (Zima, Zador et comp.) care azi încearcă să dea o nouă lovitură în stil mare, orașului Arad, prin octoarea unui serviciu de autobuse particulare, în locul proiectării tramvai electric comunal.

Dacă vom fi provocați, vom reveni cu date extraordinar de interesante.

Rezultatul alegerilor parlamentare

dovedesc întru toate biruința Ligii A. N. C. fiindcă oare care partid politic se poate mândri că a avut liste curate românești fără streini, fără jidani și fără jidăniți, care partid politic poate spune cu mândrie și conștiința curată că voturile primite sunt voturi românești, date din inimă caldă și din convingere pentru o cauză sfântă național-românească?

Ce rușine trebuie să le fie partidelor, cari cu voturi luate cu forța dela Români săteni, au ales de deputat pe rabinul Tiresohn Leiba, pe un Weiss din Cluj, un Szelle dela Brașov sau un Barabás dela Arad etc. etc.?

Noi am luptat și vom lupta până la moarte pentru o idee, idea națională creștină și vai de acela care va încerca să puie pedeci triumfului acestei idei! Acel ticălos, oricare ar fi el, se va lăsa de organizația puternică a LANC, de piepturile și brațele viteazului nostru neam căci acum se va uni tot ce este adevărat, bun și cinstit, românesc și reușita noastră morală de azi va da isihanda generală dela alegerile viitoare, pentru cari ne încheșăm încă de pe acum rândurile.

Cunoaștem foarte bine suferințele sârmanilor noștri funcționari! Știm îndeajuns greutatea și neajunsurile vrednicilor noștri comercianți, meseriași și industriași români, simțim alături de iubita noastră studențime și tinerime, ne doare pentru pălmașii și muncitorii români, iar cât privește chinurile țărănilor cari sunt strămoșii moșii, părinții, frații și urmașii noștri, le auzim continuu tânguirile lor neînfrupte.

Dr. DIONISIU BENEĂ
medic specialist în bolile venerice și de sânge
Consultează dela 8-10,
ARAD, Strada Vicențiu Babeș Nrul 6

Cum se instrăinează Basarabia

Ne cotropesc străinii

Din Basarabia ne vin vești tot mai triste Frații noștri moldoveni aflându-se atâta vreme sub stăpânirea rusească au avut mult de suferit în conștiința și sufletul lor românesc. Incorporată acum Basarabia la patria mamă, o politică greșită din partea guvernelor noastre, a făcut ca acest colț de țară să fie tot mai mult cotropit de străini.

Reproducem din serisoarea unui basarabeian următoarea dare de seamă asupra situației de acolo, în care ne arată decăderea economică a țărânilor ajunși în adevărată robie:

Ce s'a petrecut pe terenul financiar al Basarabiei

Din punct de vedere financiar, se poate spune, că nu s'a făcut nimic pozitiv în Basarabia; — ba s'au făcut și se fac și azi încontinuu greșeli. Cu schimbul rublelor s'a procedat așa de prost, că cine a trebuit să facă schimbul, aproape nu l-a făcut, și acei cărora schimbul li s'a făcut, trebuia să se facă cu cel mai mare control. S'a făcut însă și așa fel, că pe contul Statului unii au făcut averi, îmbogățindu-se; iar țărăni români au rămas dacă nu cu foșii, dar cel puțin cu jumătate din bani neschimbați. Burghezimea străină și orașele aduceau cu sacii ruble vusești de peste Nistru și le prefăceau în lei, realizând astfel averi frumoase, și ceace e mai rău, este că astfel ei se întăreau pentru lupta contra românismului.

Credit rural și urban nu există în Basarabia, așa că puterea asupra proprietăților urbane și rurale de aici se găsește în mâinile acelor cari au bani disponibili. Or, aceștia nu sunt moldovenii, și dacă se urmărește mișcarea acestor proprietăți, se poate ușor vedea, cum ele în mod sistematic trec și se concentrează în mâinile străine.

Creditul comercial este ceva mai dezvoltat. Avem bănci destule în diferite orașe, dar acest credit nu-i în serviciul moldovenilor, fiindcă ei sunt săraci și nu inspiră încredere. Pentru acești moldoveni, fără să greșim, acest credit aproape nu există, întru cât, după părerea mea 95 la sută, dacă nu și mai mult, este pus chiar de către instituțiile românești la dispoziția străinilor, cari prin acest mijloc dețin tot comerțul din Basarabia, — lasând moldovenilor numai producțiunea agricolă, în stare primitivă. Prin capitalul care le stă la dispoziție, acești străini neavând concurenți, spoliata producțiunea țărănilor pentru a o specula mai departe.

Creditul industrial tot așa nu poate servi moldovenilor, fiindcă toată industria se găsește în mâinile străinilor, și deci tot ei, și numai ei se pot folosi de acest credit.

Pentru țărâtimea românească cămătăria a ajuns ceva de speriat. Procentele ating acolo 160 la sută.

Situația meseriilor și a comerțului, din punct de vedere moldovenesc

Meseriile, datorită stărei lui înăpoeiate și lipsei aproape totale a rezistenței sociale, sunt trecute în mâinile străinilor. Fără un concurs serios, fără îndrumare statornică din partea păturei conducătoare, această viață și serioasă parte a vieții economice va fi străină pentru poporul nostru, și așa fiind, lui îi va fi aproape imposibil să cucerască alte laturi superioare ale vieții economice.

Comerțul și industria, cum e și firesc se găsește în mâinile păturilor ce dețin capitalurile proprii sau creditate, și cari cu regret iar trebuie să arătăm, sunt străine, sunt parazitare în raporturile lor cu pătura noastră de bază. Cu prețuri de spoliare ele pun stăpânire pe totalul materiilor prime, produsul muncii păturei țărănești și toate beneficiile din industrializarea și comercializarea acestor produse rămân în mâinile lor, dându-le posibilitatea de a-și crea capitaluri și prin aceasta a-și menține dominația în Basarabia. Iată adevărata cauză a străinismului din Basarabia, care va dura acolo și chiar va progresa, dacă Statul român va menține nepăsarea și indiferențismul acesta în politica, finanțele și economia Basarabiei.

Greșelile săvârșite cu pădurile și cu moropolul alcoolului

Ca dovadă a incoerenței vieții din Basarabia, dau două exemple, cari vor ilustra destul de doveditor felul cum se aplică aici economia politică națională:

1. Toate pădurile din Basarabia sunt expropriate în folosul Statului, și Statul este stăpânul și gospodarul lor.

S'ar crede că exploatarea lor ar trebui să se facă în așa fel, ca toată această latură a economiei naționale să treacă în mâinile românilor. Or, realitatea este alta: nu știu cum se întâmplă, dar toate aceste exploatare de păduri din Basarabia se găsește în mâinile străinilor, iar profiturile din aceste exploatare dela sine se înțelege rămân tot în mâinile lor.

Să recunoaștem, ce e drept, că românii din Basarabia nu sunt ignorați în privința exploatarei acestor bogății naționale. Au și ei partea lor aci: sunt tăietorii acestor păduri pentru nu știu a câte grămezi crengi, din cele rămase din tăiere.

2. Al doilea exemplu este și mai ilustrativ și anume: înaintea războiului în Basarabia spirtoasele erau monopolizate de Stat, care supraveghea fabricarea spiritului, permițând această fabricare numai unor anumiți fabricanți și numai pentru anumite cantități de spirit brut. În tot timpul războiului și al revoluției, fabricarea și vânzarea spirtoaselor a fost oprită.

După Unire s'a găsit de cuviință ca acest monopol să fie restabilit. Fabricarea și vânzarea alcoolului s'a trecut în mâna particularilor, dându-li-se prin acesta cea mai perfectă unealtă pentru a spolia masele poporului și a mobiliza capitalul pe spinarea lui. Dar partea cea mai interesantă în această chestiune este: cui s'a dat această puternică armă de îmbogățire pentru sine, și spoliarea păturei țărănești-naționale din Basarabia! *Toți fabricanții de spirtoase din Basarabia sunt străini de origine, jidani — aproape toți depozitarii și crâșmarii iar sunt străini.*

Ce s'a făcut pe terenul agricol.

Să o luăm în discuție dela baza ei reforma agrară:

Măreț act este această reformă, în special la noi în Basarabia. S'a luat pământul din mâinile străinilor și s'a dat în mâna elementului național — țărâtimea moldovenească. Aceasta numai în teorie, căci dacă studiem lucrul la față locului, cum s'a aplicat el în practică, — vedem că nu se prezintă în o culoare așa de roză, cum ni se pareă nouă în primul moment. Țărâtimea fiind împroprietărită și neavând cultura necesară, neavând credit pentru a înjgheba o gospodărie, — neavând îndrumare agronomică pentru a putea obține intensificarea culturii, — neavând o pătură conducătoare, care să o organizeze, să o sprijine, să o îndrumeze, având, din contra, deasupra sa o pătură parazită, care știe numai să-l exploateze, nedându-i nimic ca răsplată prin care să poată și el progresa, — se face puțin câte puțin adevăratul rob al acestui pământ, degenerază și se prefăce într'un animal de muncă, care riscă să muncească fără a-și putea câpăta existența. Mult timp în așa stare el nu va putea fi stăpânul pământului, și-l va vinde în folosul aceluia, care va fi deținătorul banului disponibil și cum se prezintă lucrurile la noi în Basarabia, — acesta va fi străinul.

Iată adevărata situație a agriculturii țărănești din Basarabia. Ca o dovadă despre aceasta, se poate vedea puterea gospodărilor basarabeian în ultimii ani de secetă. Un singur an cu recoltă insuficientă l-a făcut să-și vândă vitele, uneltele dacă le-a avut, pământul și chiar covoarele din casă, pentru a cumpăra de ale mâncărei.

Incurajarea elementului nemoldovenesc și neglijaarea elementului autohton.

Ca concluziune, din toate cele mai sus spuse reese că, dintr'o parte neglijându-se elementul românesc din

Basarabia, și necreindu-se prin selecțiune din masele acestui element o pătură conducătoare și conștiință de rolul său acolo, — neafirmând și neentuziasmând elementele devotate cauzei românești prin concurs și prin încredere din partea vechiului regat, în viața socială de acolo; iar pe de altă parte arătând curtuozie și atenție elementelor străine și indiferență, chiar dispreț de multe ori elementului de bază; dând acestor elemente străine, chiar concurs de prosperare în viața economică și socială, călcând adese ori interesele localnicilor de bază, — de la Unire și până în ultimul moment, nu s'a reușit să se creeze un mediu social românesc, în Basarabia, cu viață românească, cu simpatii și interese românești, cu spirit și mentalitate românească. Acolo și azi tot mediul rusesc domnește. El e în plină vigoare, luptă cu succes pentru propășirea intereselor sale, sfidând și înjosind elementul românesc autohton, impunând respect și chiar lingușire elementului venit din Vechiul Regat și reușind să impuie acestui element să facă servicii intereselor sale.

Vasile Săcără.

LANC și-a propus să înființeze pretutindenea biblioteci populare, Case naționale, dezvoltând prin orice chip gustul de cetit în popor căci, *cărțile fac minuni*, numai cartea ne va mântui de rătăcirile sufletăscă de azi, în care goana nebună după bani, după avere, tulbură și întuneacă mințile omeniești, făcându-le dupăcum vedem fără omenie, fără suflet și pornite numai spre speculă și jaf. *Cetește iubit, drag și scump popor românesc, cărți cât mai multe, cât mai bune și cât mai folositoare.*

SEZICE: Ce fac profesorii?

Că dl ministru O. Goga a expulsat din țară un ziarist german și unul american fiindcă au scris articole inurioase (de hulă) la adresa țării, foarte bine! Dar de ce nu-i trimite la pușcărie și pe toți „honigmanii” ziariști de pe la ziarele jidovești și jidovite din țară, cari ne înjură, armata și biserica zi de zi, ori poate azi nu mai miroasă a usturoi și nu-și mai trag originea din „vânzători de haine vechi”, cum scria în revista „Țara noastră”. Se vede curioasă treaba, că au devenit așa deodată ca din senin „rumuni dija” get-beget. Aude! Jupân Ițig!

Că funcționarii vor primi un nou spor de 20-25 la sută. Numai de li s-ar promite cât de puțin în schimb însă să li-se dea cât mai mult, că sunt buni bieții de ei și-l așteaptă cu gura goală și hainele rupte.

Că votul universal, egal, secret este foarte bun, da, zicem și noi, însă n'ar trebui ca același vot să l aibă și țărănul cinstit și meseriașul harnic și intelectualul luptător al cuvântului și al războiului, ca și trădătorul de eri, ca și satrapul de alaltăeri, ca și veneticul bătut de vânturi azi, ori ca anarhistul de mâine.

Că un bărbat de frunte al neamului s-a dus și el la dl ministru Goga, și deși nu-i fripturist a cerut un permis de export, dar pentru ce? pentru export de jidani. Încă nu știm, că-l va primi ori ba, ce credeți voi. Iubiți cetitori, așa-i că ar fi bine să avem pentru fiecare județ numai câte unul!

Că jidanul Lebovici Armin din Macea susținut de nu știu cine, poate chiar și de o față sfințită, se bate pe piept laudându-se că li va închide prăvălia și cărciuma bietului invalid de război, lipsit total de un picior, ba chiar și cooperativa de consum.

Acest perciunat are 2 prăvălii în comună și acum a ajuns și la o căreiu-mă care a fost a lui Nicolae Dușan, dar a falimentat în urma pretenziunii neînduplecate a bisericii ort. rom. din loc, grație dlui părinte sufletesc Remus Oancea, care însă jidanului i-a prelungit cambiul... Jidanul vinde în prezent beaură fără brevet pentru ceace rugăm autoritățile în drept să-l pedepsească exemplar.

Brevet nou, ne vom îngriji noi să nu capete, deși va fi susținut de rumunii Hacker și Sternberg comercianți de rachiu în Arad, care transportă de altfel prea des la Macea cu automobilul pe comisarul financiar din Pecica ca să i facă neplăceri bietului invalid. Dreptatea este cu noi, răsplata ticăloșilor nu va întârzia.

Că în comuna Socodor unui învățător, care o abia după 16 ani de activitate și-a putut câștiga diploma de învățător i-a succes pe lângă că s'a pus în Serviciul școlii: pe sine însuși, 2 fete ale sale și nevastă-sa (fără nici o pregătire), să mai ia și directoratul școlii primare de acolo, conducerea și directoratul școlii agronomice plus subvizoratul plasei Chișineu. La această demnitate ar fi ajuns înjumătățindu-se pe veniturile școlii agronomice cu chiar superioritățile școlare (?)

De unde atâta răvnă pentru școală dela un învățător ca numitul subvizor, care în diferite adunări populare, prin vorbirile lui ca acestea: »că Traian a făcut drumurile de fer și că Românii nu știu numai să stea cu băgăul în gură” a și stârnit ură în popor iar grănicerii și vamașii dela (Otlăca) Grăniceri l-au dat Parchetului??

Corpul profesoral, care formează ori-și unde elita societății, și care are înălțatoarea chemare de a crea elemente bine pregătite pentru viața de mâine a țării; corpul profesoral, care reprezintă o forță morală, în ultimul timp a fost sistematic înlăturat dela toate manifestările vieții publice.

Citind listele consiliilor comunale și județene, aruncând ochii asupra listelor parlamentare, vezi că numele profesorilor sunt absente cu desăvârșire. — În schimb vezi trecuți pe aceste liste foști comuniști, foști satrapii ai neamului românesc, semidocti, oameni ai intereselor etc. etc. — Mergi la comisia de locuințe, profesorul e refuzat, sau amânat sine die, în timp ce Ițigbergii se lăfăiesc în apartamente luxoase. — Asisti la parcelarea loturilor de casă, profesorii sunt aruncați pe la margini, în timp ce alte categorii de oameni, cari ar trebui să stea mai la urmă, se înfig în locuri bune. — Și alte multe de felul celor de mai sus.

Profesorii însă tac! — Se mulțumesc cu munca pe teren cultural, — se mulțumesc, — ca pentru o modestă remunerație, să respire ore întregi aerul închis al claselor, pentru a da cultură fiilor neamului, în timp ce alte categorii de cetățeni, mai bine organizate, trag profituri.

Această situație nu mai poate continua! — Se impune deci o organizare grabnică și temeinică care să pășiască energic și care să ceară sus și tare drept la viață și pentru profesori, așa după cum situația lor în societate o merită.

Numai așa vor fi profesorii respectați, după cum se cuvine; numai așa li se va asculta cuvântul ori-și unde; numai în acest fel nu vom mai asista la tristul spectacol, ca toată lumea să se joace cu soarta școlilor, și ca școlile să nu fie reprezentate în nici un loc, în timp ce alte categorii sociale sunt cu vârf și îndesat reprezentate.

Dr N.

Deputatul evreesc Dr. Ebner face declarații despre de pactul cu guvernul

Președin ele organizației Sioniste și al lui „Einheits-Partei” din Bucovina, ales deputat în urma pactului cu guvernul, înre altele, a declarat unui ziarist evreu următoarele:

„În afară de mandate d-l ministru Popovici ne a mai promis satisfacerea multor revendicări locale dintre cari unele depind numai de d-sa și a tele de guvernul din București. Aceste revendicări sunt următoarele:

În toate școlile comunale, cât și în gimnaziul de stat din Cernăuți să fie introdusă ebraica ca limbă de învățământ, deasemenea și istoria Evreilor. La Seminarul teologic să fie creată o secțiune evreiască care să pregătească dascăli pentru școlile evreiești. Ellevii acestei secții vor fi examinați de o comisie desemnată de Comunitatea evreilor din Cernăuți. Sămbăta va fi respectată în școlile evreiești Toți profesorii cari au fost înlăturați de guvernul liberal sau mutați în Regat, să fie reînțegrați la catedrele lor. Unul din cele mai importante puncte ale pactului nostru a fost în privința încetării. Am obținut ca toți, acei cari au avut domiciliul în Bucovina fără să aibă „Heimatsrecht” să fie considerați drept cetățeni români.

Acestea sunt punctele principale ale pactului nostru electoral.

Mai spune, că în parlament va trebui să apere interesele naționale evreiești și promite că va duce lupta grea împotriva celor 10 antisemiți în cap cu Dl. A. C. Cuza.

ȘTIRI DE TOTFELUL

— Rugăm respectuos pe toți abonații noștri și în special pe cei cărora le cerem și în scris să-și achite datoria față de munca noastră cinstit românească trimițând cu reîntoarcerea poștei costul abonamentului, fiindcă abia mai putem suporta greutatea ce le avem cu tipărirea ziarului.

— Toți domnii, cari au primit dela nime „Liste de subscripțiuni” de acțiuni pentru „Banca Apărarea Națională” S. A. în București, sunt ferbinte rugat, să-mi retrimite acele Liste subscrise ori nesubscrise, iar sumele încasate de asemenea mi se vor trimite mie ori „Băncii Franco Română” în București.

În legătură cu aceasta amintesc că subscriere de acțiuni se poate face și pe mai departe o acțiune costă 200 Lei și 20 Lei spese de fondare.

Dr. Dionisiu Benea
Arad, Str. V. Babeș 6.

— În comuna Telinești (Jud. Orhei) în Basarabia, Jidani au bătut crunt pe învățătorul dela școala primară No. 2. Învinându-l că a făcut foc în camera sa cu intenția ca să începe în fum pe elevii jidanași din camera vecină (?). Prinzând de veste jandarmii din Chișinău au venit la fața locului și scoțind pe dl învățător din mâinile târtaților l-au transportat la spital în nesimțire.

Iată dacă am lăsat după streini unde am ajuns: să ne hată pre noi în țara noastră.

— Dl Ignatie Popa Perényi, fost inspector al Institutului de Asigurare. Agronomul, a trecut în aceeași calitate, adecă tot cași inspector instructor la Institutul de Asigurare, Lloydul Român, — din partea cărei direcțiuni ași fost numit.

— „Agronomul” Soc. An. de Asigurări Generale cu sediul Arad, a numit pe dl Alexandru Pascu în calitate de subdirector al centralei, desărcinându-l de conducerea Direcțiunii-Regionale din București.

— Firma jidovească „Patria” S. A. pentru exploatarea lemnului din Arad a pedepsit cu 100 Lei pe 2 cărași ai ei, cari duceau stâneni la Conop, fiindcă au pus pe foc câteva bucăți de lemne să nu le fie frig. Dacă-i Dzeu bun le vor plăti jidani însuși toate batjocurile comise față de românași noștri.

— Comuna Nădășj Arad care este întreagă a noastră n'a fost lasată să voteze în 4 a l. c. Grănicerii nu lasau să iasă nimenea din sat nici măcar femeile să ducă mâncarea lucrătorilor câmpului din hotarul comunei, iar azi această comună este declarată contaminată de boala epidemică... Vom cercata cazul și vom cere pedepsirea tuturor ticăloșilor, ce se fac față de acești pacinici și bravi români, aderenți de elită a L. A. N. C. Fiți mângăiați iubiți frați Nădășeni suferințele noastre nu vor mai dura prea mult.

Notăm că întreagă comuna este înconjurată de nenumăratele mii de jugăre de pădure și pășune a jidanului multimilionar Grosz, care a voit ca mai bine să se usuce iarba și să crepe vitele Nădășenilor de foame decât să le poată hrăci și prin ele pe ei înșiși fiind vitele unicul mijloc de venit pentru traiul, pâinea amară de toate zilele Vom reveni!

Plătiți-Vă abonamentul!

— Dl Caius Turicu, prof. la inst. teologic a fost ales de preot al Orașului Arad.

Felicitările noastre.

— Din întreagă țara primim știri despre ploii torențiale, revărsări de ape, cari au făcut foarte mai pagube în sămănători vii et. În multe părți au fost rupere de nori cu tunete, trăsneti, cari au omorât oameni, vite; apele au dus producile, circulația a fost mai mult sau mai puțin în multe locuri întreruptă. Mânia cerului răsplata alegerilor.

— Dr. Virgil Bogdan, notar public, Arad Am onoare a aduce la cunoștința publică deschiderea biroului meu notarial public în Arad, Strada Horia Nr. 2, Telefon Nr. 39.

Dr. Virgil Bogdan
notar public.

— Rugăm pe Onorații abonați să-și achite abonamentul că altfel nu mai putem face față greutăților materiale cu cari trebuie să luptăm.

— De vânzare: Crâșmă — la drumul de țară — în Valea-Mare Murăș, jud. Caraș, constatătoare din: două case în curte: o odae pentru crâșmă, una poate fi prăvălie, un grajd, șopron pentru cărnțe, o cuglerie, fântână, grădină mare cu pomi și pentru zarzavaturi. Intoarcere mare. Este de vânzare din mână liberă — din cauza mutării. Oferte au să se trimită la: Ioan Brănescu (Padariu) Valea-Mare Murăș p. Săvârșin. jud. Caraș.

Dela Asociațiunea Industriașilor și Comercianților români din Arad și Jur.

Această tinără instituțiune înființată de către câțiva dintre conducătorii profesioniștilor români pe terenul organizării elementelor românești din viața economică din Arad, a produs rezultate frumoase de care trebuie să fie mândru tot românul de bine.

Dupăce aproape întreaga pătură românească a comercianților și industriașilor din Arad a fost organizată, conform programului stabilit de mai înainte și potrivit statutelor, Asociațiunea își estinde cercul ei de activitate asupra provinciei întregi.

Se vor ținea o serie de conferințe cu subiect cultural-economic în toate centrele de plase, unde avem azi un număr însemnat de români în viața economică. Se va face apel la simțul de solidaritate profesională făcând ca instituțiunea chemată să apere interesele de viață ale clasei mijlocii românești să se întărească.

Prima conferință de felul acesta s'a ținut în ziua de 13 Iunie crt. Duminecă, în comuna Chișineu. A luat parte un număr însemnat de comercianți și industriași, meseriași români dintre conducătorii de acolo. S'a constituit un „comitet de inițiativă” din toți cei prezenți, datoria căruia va fi să convoace în cel mai scurt timp posibil o adunare generală. Constatăm spre marea noastră bucurie, că toți cei prezenți erau însufiețiți de idea organizării lor în cadrele Asociațiunei.

Paralel cu aceasta s'a făcut înscrierea de noi acționari pentru Banca Industriașilor și Comercianților Români S. A. Arad. Această bancă care este în funcțiune abia de trei luni, s'a dovedit a fi un așezământ economic românesc de o importanță foarte mare, pentru sprijinirea și ajutorarea cu credite ieftine a comerciantului și meseriașului român.

A doua conferință pe care Asociațiunea o va ținea, va fi în Pâncota, în ziua de Duminecă, la 20 Iunie crt.

Loc deschis:

Di peot Roșcău la 1 Iunie a. c. având să înmormânteze fiica parohianului Ioan Iacob din Șofronea, în cale spre cimiter a părăsit conductul mortuar, desbrăcându-se de ornate, așa că Di preot Nemet a fost silit să împlinească actul creștinesc. Indureratul părinte roagă pe această cale; să i se răspundă, din ce pricină?

Nr. 10240—1926.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința publică că aduce furnizarea publică a 15 (ă 10000 gr.) vagoane motorină, necesară Uzinelor comunale pentru motorul Diesel, în ziua de 21 August 1926 oarele 10 a. m. se va ținea licitație publică cu oterte închise în biroul Serviciului economic. în conformitate cu Art. 72 și următorii din legea asupra contabilității publice.

Caietul de sarcini se poate vedea la Direcțiunea Uzinelor comunale în oarele de serviciu. Arad, la 8 Iunie 1936.

Serviciul economic.

Ministerul justiției

Comisiunea de naturalizări

Conform art. 22 din legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române, se publică următoarea cerere de naturalizare, spre știința acelor cari ar voi să facă vreo întâmpinare, potrivit dispozițiilor art. 23 din zisa lege.

Domnule Președinte,

Subsemnatul Pavel Szuhanschi maistru pentru fabricarea untului, născut și aparținând de comuna Nădlac județul Arad și acum venind din Ungaria unde am stat din 1920 și întrucât listele prăgetitoare pentru înscrierea cetățenilor români la venirea mea erau închise, făcând declarație de renunțare la orice cetățenie străină, voind a-mi recăpăta cetățenia română în baza actelor aici anexate vă rog să binevoiți a ordona publicarea acestei cerei potrivit art. 22 din legea pentru pierderea și dobândirea cetățeniei române după care să pot redobândi cetățenia română.

Cu deosebită stimă
Pavel Szuhanschi
domiciliat în Arad.

Marele magazin de pielării

VICTOR BOȘNIAC

Arad, Piața Catedralei Nr. 16

Furnizează cele mai solide și ieftine mărfuri din această branșă.

Primăria comunei Peregul-Mare

Publicațiune de licitație

Comuna Peregul-Mare, publică a doua oară licitațiune publică pentru liferarea celor 160 m. cubi lemne de foc pe seama localului primăriei, notar și scoalei de stat.

Licitatia se va ținea în ziua de 10 Iulie 1926 ora 14 în localul primăriei. Cei doritori pot concura numai în scris și cu oferte sigilate.

Vadiul de 5% din prețul oferit se va depune în numerar sau în hârtii de valoare.

Condițiunile se pot vedea zilnic în biroul notarului comunal în oarele oficiose.

Licitatia se va ținea în conformitate cu art. 42—80 din Legea contabilității publice.

Peregul-Mare, la 5 Iunie 1926.

Primăria.

Primăria Municipiului Arad.

Serviciul Administrativ
No. 11977—1926.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința publică, că la serviciul sanitar al Primăriei municipiului Arad, se află vacant un post de șef de birou, cu salariu de bază de 850 Lei plus 500 lei indemnizație specială cum și un post de împiegat cu salariu de bază de 450 lei, și indemnizație specială de 300 lei.

Doritorii de a ocupa aceste posturi pe lângă petițiune care se va înainta în termen de 15 zile dela data publicării în monitorul municipiului, vor anexa următoarele documente.

1. Extrasul de naștere.
2. Certificatul medical obținut dela medicul circ din care să rezulte că este pe deplin sănătos
3. Certificatul de studii.
4. Dovadă că a satisfăcut serviciului militar.

Concurenții trebuie să fie cetățeni români și să posede limba oficială a statului.

Postulanții cari ocupă vreo funcțiune publică, vor înainta cererea prin autoritatea la care funcționează, cu referințe din partea ocelei autorități.

În lipsă de candidați care nu posedă studiile cerute de regulamentul statutului funcționarilor publici, se vor numi și persoane cu calificare mai inferioară, cu observarea că salariul de bază și indemnizația specială, va fi stabilită corespunzător.

Arad, la 3 Iunie 1926

p. Primar: Dr. Cucu medic șef. Secretar comunal: Pocioianu.

Primăria comunei Mișca

Publicație de licitație.

Primăria comunei Mișca cedează în arendă vânatul pe întreg teritoriul pe timp de 6 ani.

Condițiunile contractului se vor ceta înainte de licitație.

Licitatia se va ține în localul primăriei în ziua de 27 Iunie 1926, la ora 9 dimineața.

Mișca, la 27 Mai 1926.

Notar:
Kerekes.

Dela Primăria comunei Șiria.

No. 553 - 926.

Publicațiune.

Primăria comunei Șiria, publică licitație pe ziua de 7 Iulie 1926, ora 10 a. m. pentru darea în arendă a teritoriului de vânat proprietatea comunei Șiria, pe timp de 3 ani, adică dela 1 Aug. 1926 până la 31 Iunie 1926.

Prețul de strigare 15.000 Lei.

Condițiunile se pot vedea în cancelaria Notarului comunal.

Licitatia se va ținea în conformitate cu Art. 72—80 din legea contabilității publice.

Șiria, la 3 Iunie 1926.

Primăria comunală.

De vânzare

din cauza mutării, în partea de miază a jud. Timiș: Moșie admirabilă, castel par mare, mai multe case de locuit clădiri economice mari, 154 jugh. pă mânt arător de prima calitate împreună cu întreg fondus instructus, în imediata apropiere de comună. — Informațiune servește Domeniul Ghermani, postu ul timă și stațiune de cale ferată: Jamul Mare.

Băile Lipova

(Jud. Timiș,—Bănat)

Stațiune balneară climaterică de primului rang.

Se recomandă în special pentru cei ce suferă de nervi și de inimă. Apele conțin o mare cantitate de radium.

Legărura directă cu București prin gara Radna.

Prospecte detaliate se trimit, la cerere, prin Direcțiunea băilor.

Atelierul de broderii, țesături și cusături naționale al dnei

Cristina Săbău

ARAD, Strada Gojdu Nrul 17.

Confecționează:

Cuverturi de pat, perdele, fețe de masă, lingerie etc. Specialități de batiste, Bogat asortiment de modele artistice pentru brodat. Imprimațiuni de modele pe pânză. 000

DIRECȚIUNEA UZINELOR de GAZ

a orașului Arad.

Se află în situația plăcută, ca să servească On. public cu gaz de calorie înaltă, cu a cărui ajutor putem ca în timpul de pace ieftin a lumina, încălzi, pregăti mâncări, a călca rufe și a ne scărda. Instalațiile necesare și montările le executăm pe rate și pe prețuri de regie.

Uzinele Comonale Secțiia gaz aerian:

Arad, Str. Muciu Scevola 9, 11, 13. — Telefon: 27, 25, 16.

Biroul uzinelor

din str. Eminescu No. 4, stă la dispoziția On. public în ce privesc comenzile etc.

„ASTRA“

Prima fabrică română de vagoane și motoare. — Societate anonimă, București. Capital social Lei 200.000.000,— deplin vărsat.

Activ

Bilanțul general încheiat la 31 Decembrie 1925

Passiv

Terenuri și clădiri	30,789.538	71			Capital		100,000.000	—	
Imobile	12,800.000	—			Fondul de rezervă		10,182.158	93	
Mașini și instalațiuni	26,823.648	46			Amortizarea instalațiunilor și clădirilor		15,178.171	10	
Inventar și scule	6,476.028	51	76,889.215	68	Fondul de pensie al funcționarilor	7,592.188	19		
Mărfuri fabricate	24,516.977	13			Fondul de ajutor al muncitorilor	914.908	75	8,507.096	94
Mărfuri semifabricate	42,272.074	43			Garanții			32.500	—
Materiale	95,815.389	56	162,604.441	12	Diverși creditori			402,805.361	33
Cassa			3,982.586	78	Accepte			60,000.000	—
Efecte publice			6,027.480	—	Dividende neachitate			214.500	—
Garanții			1,764.143	—	Raport din beneficiu pe 1924	637.537	30		—
Direcțiia Generală C. F. R.					Beneficiul net pe 1925	20,322.192	93	20,959.730	23
București	266,698.121	56							
Diverși debitori	99,913.530	39	366,611.651	95					
			617,879.518	53					

Administrator-delegat:
M. N. Șapira.

Șeful contabilității:
Iuliu Geró,
procurist și contabil-autorizat.

Verificat și găsit conform cu registrele:
C. Orănescu,

CENSORI: N. Butculescu,

I. Georgescu,

Eugenlu A. Popescu,

Dr. Ioan Robu.

Cenzurat Prefectura Județului.

Tipografia Réthy, Arad.

Arad

Palatul Cultural, pentru Biblioteca

48

On.